

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	XV
----------------	----

UVODNI DEO

I. POJAM PRAVNOG POLOŽAJA STRANACA I MESTO U PRAVNOM SISTEMU	3
1. Pojam. 2. Pravni položaj stranaca i međunarodno javno pravo. 3. Pravni položaj stranaca - deo međunarodnog privatnog prava. 4. Pravni položaj stranaca i sukob zakona. 5. Pravna sposobnost, priznanje pravnog subjektiviteta i pravni položaj stranaca.	
II. KARAKTERISTIKE PRAVNOG POLOŽAJA STRANACA.....	7
6. Neposredan način regulisanja. 7. Teritorijalno važenje normi. 8. Međunarodni minimalni standardi. 9. Ograničenje pravima domaćih državljana. 10. Dvojaki karakter izvora normi.	
III. KLASIFIKACIJA PRAVNOG POLOŽAJA STRANACA I OSNOVNE TENDENCIJE REGULISANJA.....	10
11. Kriterijumi klasifikacije prava stranaca. 12. Tendencije regulisanja pravnog položaja stranaca.	
IV. IZVORI NORMI O PRAVNOM POLOŽAJU STRANACA U JUGOSLAVIJI	12
13. Unutrašnji izvori. 14. Međunarodni izvori. 15. Hijerarhijski odnos izvora normi.	

VI

V. POJAM STRANCA15

16. Problem. 17. Opšti pojam stranog fizičkog lica. 18. Opšti pojam stranog pravnog lica. 19. Posebne definicije stranog fizičkog lica. 20. Posebne definicije stranog pravnog lica.

VI. USLOVI ZA UŽIVANJE RELATIVNO REZERVISANIH PRAVA STRANACA19

§ 1. Reciprocitet.....19

21. Pojam i vrste reciprociteta. 22. Zakonski reciprocitet. 23. Faktički reciprocitet. 24. Diplomatski reciprocitet. Vrste klauzula. 25. Klauzula nacionalnog tretmana. 26. Klauzula materijalne uzajamnosti. 27. Klauzula neposredne uzajamnosti. 28. Klauzula najpovoljašćenije nacije. 29. Kumulativne, alternativne i posebne klauzule. 30. Vrste reciprociteta prema pravnoj sadržini. Formalni reciprocitet. 31. Materijalni reciprocitet. 32. Efektivni reciprocitet. 33. Država prema kojoj se utvrđuje reciprocitet.

§ 2. Ostali uslovi.....26

34. Stalno nastanjenje i privremeni boravak. 35. Odobrenje državnog organa. 36. Postavljanje punomoćnika u domaćoj zemlji.

VII. RETORZIJA.....27

37. Retorzija i reciprocitet. 38. Retorzija i međunarodni ugovori.

PRVI DEO

GRAĐANSKOPRAVNI POLOŽAJ STRANACA

I. STVARNA PRAVA STRANACA31

§ 1. Stvarna prava stranaca prema uporednom zakonodavstvu31

39. Uopšte. 40. Faktori i sadržina ograničenja stvarnih prava stranaca na reciprocitetima. 41. Osnovne tendencije rešenja u uporednom pravu.

§ 2. Stvarna prava stranaca u Jugoslaviji38

42. Uopšte.

A. Sticanje prava svojine na nekretninama pravnim poslovima inter vivos.....39

43. Pravo stranih država i međunarodnih organizacija. 44. Prava stranih lica koja obavljaju delatnost u Jugoslaviji. 45. Kupovina domaćih preduzeća. 46. Prava stalno nastanjenih stranaca u Jugoslaviji. 47. Sudska praksa.

B. Prestanak državljanstva SFRJ i pravo svojine na nekretninama45

48. Gubitak prava svojine na osnovu zakona o nacionalizaciji.

C. Pravo stranih lica na dugoročni zakup nepokretnosti46

49. Dugoročni zakup stambenih objekata. 50. Dugoročni zakup turističkih objekata. 51. Posebna ograničenja perioda zakupa ili korišćenja zemljišta.

II. NASLEDNA PRAVA STRANACA.....47**§ 1. Pravo stranca da bude naslednik47**

52. Dostupnost naslednih prava. 53. Nasledna prava apatrida. 54. Relevantni momenat za priznanje naslednog prava. 55. Klauzule u međunarodnim ugovorima.

§ 2. Pravo stranca na raspolaganje imovinom za slučaj smrti50

56. Izjednačenje sa domaćim državljanima.

§ 3. Pravo prelevmana50

60. Problemi zaostavštine bez naslednika. 61. Pravna priroda prava države na zaostavštini umrlog lica.

III. OBLIGACIONA PRAVA STRANACA	56
62. Uopšte. 63. Ograničenja tražbenih prava stranaca.	
IV. PORODIČNA PRAVA STRANACA.....	58
§ 1. Pravo stranaca na brak	58
64. Dostupnost. 65. Pravo stranca na zaključenje braka i sukob zakona.	
§ 2. Pravo stranaca na usvojenje	59
66. Dostupnost. 67. Pravo stranca na usvojenje i sukob zakona.	
§ 3. Pravo stranaca na starateljstvo	61
68. Razlozi ograničenja. 69. Pravo stranca na starateljstvo i sukob jurisdikcija.	
V. AUTORSKA PRAVA STRANACA	62
70. Uvod.	
§ 1. Uporedno zakonodavstvo o autorskim pravima stranaca	63
71. Principi regulisanja autorskih prava stranaca. 72. Osnovne tendencije rešenja. 73. a) Lokus primae editionis kao zajednički alternativni uslov. Modaliteti reciprociteta. 74. b) Prvo objavljivanje dela u domaćoj zemlji nije uslov. 75. c) Kumulacija uslova. 76. d) Nacionalni tretman. 77. e) Nepriznavanje autorskih prava strancima.	
§ 2. Autorska prava stranaca prema jugoslovenskom zakonodavstvu i doktrini	68
78. Uslovi zaštite autorskih prava stranaca. 79. Autorska dela stvorena zajedničkim radom više lica. 80. Relevantni momenat za utvrđivanje državljanstva autora. 81. Zaštita ostalih nosilaca autorskog prava. 82. Pravna zaštita umetnika izvođača. 83. Sudska praksa.	

§ 3. Međunarodno regulisanje autorskih prava stranaca74

A. Bernska konvencija za zaštitu književnih i umetničkih dela74

84. Uopšte. 85. Kategorije lica koja uživaju zaštitu. 86. Određivanje zemlje porekla dela. 87. Dela koja su predmet zaštite. 88. Prava autora prema Bernskoj konvenciji. Nacionalni tretman. 89. Primena retorizije. 90. Minimum prava. 91. Problemi zaštite novih oblika intelektualnog stvaralaštva. 92. Imovinska prava autora. a) Sadržina zaštite. 93. b) Pravo sledstva. 94. c) Rokovi zaštite imovinskih prava stranih autora. 95. Moralna prava autora. 96. Dopusšteno korišćenje autorskih dela. 97. Zaštitne sankcije.

B. Univerzalna (svetska) konvencija o autorskom pravu.....84

98. Uopšte. Odnos prema Bernskoj konvenciji. 99. Kategorije lica na koje se primenjuje Konvencija. 100. Minimum prava. Rokovi zaštite. 101. Nacionalni tretman. 102. Pravo prevođenja. 103. Formalnosti u vezi sa objavljivanjem dela.

§ 4. Problemi međunarodne zaštite autorskih prava87

104. Uopšte. 105. a) Problemi vezani za reprodukovanje audiovizuelnih dela i fonograma. 106. Aktivnosti WIPO i UNESCO. 107. Rešenja u okviru Evropske zajednice. 108. Raspodela sredstava fondova. 109. Pravo stranih autora na učešće u raspodeli. 110. Odstupanja od konvencijskih rešenja u praksi. 111. Predlog rešenja. 112. b) Emitovanje TV programa preko satelita. 113. c) Zaštita kompjuterskih programa. 114. Sudska praksa. 115. Kompjuterski programi i konvencije o autorskom pravu. 116. Odstupanja od konvencijskih rešenja. 117. Specifičnosti reprodukovanja kompjuterskih programa. 118. Zaključak.

VI. PRAVO STRANACA NA INDUSTRIJSKU SVOJINU97

§ 1. Uporedno pravo.....97

119. Karakteristična rešenja.

§ 2. Jugoslovensko pravo	99
120. Uslovi za uživanje zaštite industrijske svojine.	
§ 3. Međunarodna zaštita prava stranaca na industrijsku svojinu.....	99
121. Izvori.	
A. Zaštita industrijske svojine prema Pariskoj konvenciji.....	100
122. Obim zaštite i krug zaštićenih lica. 123. Predmet zaštite. 124. Sadržina zaštite. Opšti minimum prava. a) Međunarodno pravo prioriteta. 125. b) Sajamsko (izložbeno) pravo prioriteta. 126. c) Nezavisnost prava industrijske svojine. 127. d) Pravo na zaštitu zbog uvoza ili neiskorišćavanja. 128. e) Pravo na rokove tolerancije. 129. f) Pravo na oslobođenje od obaveze stavljanja oznaka ili napomena o pravu industrijske svojine. 130. Posebni minimum za pojedina prava industrijske svojine. a) Patenti. 131. b) Žigovi. Pravo na zaštitu notornih žigova. 132. Pravo na telle-quelle zaštitu žigova. 133. Zaštita kolektivnih žigova. 134. Sankcionisanje paralelnog uvoza. Nezavisnost registracije žiga od prirode proizvoda. 135. Zaštita trgovačkog imena. 136. Zaštita od nelojalne konkurencije. 137. Nacionalni tretman.	
B. Međunarodna zaštita žiga prema Madridskom aranžmanu.....	107
138. Prednosti Madridskog aranžmana. Postupak međunarodne registracije. 139. Nezavisnost međunarodno registrovanog žiga.	

DRUGI DEO

PRIVREDNOPRAVNI POLOŽAJ STRANACA

I. PRAVNI POLOŽAJ STRANIH INVESTITORA PREMA UPOREDNOM ZAKONODAVSTVU	113
140. Kontrola stranih ulaganja. Određivanje sektora otvorenih za strana ulaganja. 141. Organizacija i funkcionisanje stranih ulaganja. 142. Vlasništvo i kontrola. 143. Trajanje joint ventures. 144. Finansijska ograničenja. 145. Posebni uslovi i ograničenja.	

II. PRAVNI POLOŽAJ STRANIH INVESTITORA U JUGOSLAVIJI	115
146. Pojam stranog ulagača. 147. Predmet stranih ulaganja. 148. Prava stranog ulagača. 149. Ugovor o ulaganju i ugovor o osnivanju. 150. Oblici stranih ulaganja. 151. Statusni aspekti stranih ulaganja. 152. Klasična ugovorna strana ulaganja. 153. Korporativna strana ulaganja. a) Pravo stranog lica na osnivanje mešovitog preduzeća. 154. b) Pravo stranog lica na osnivanje sopstvenog preduzeća. 155. Prodaja društvenog preduzeća stranim licima. 156. Pravila postupka koja se odnose na strana ulaganja.	
III. POSEBNI OBLICI STRANIH ULAGANJA	123
§ 1. Davanje koncesija stranim licima	123
157. Pojam i vrste koncesija. 158. Zajednička pravila o davanju koncesija stranim licima u Jugoslaviji. 159. Kategorije lica koja mogu biti koncesionari. 160. Koncesija za korišćenje obnovljivog prirodnog bogatstva ili dobra u opštoj upotrebi. 161. Koncesija za korišćenje neobnovljivog prirodnog bogatstva ili dobra u opštoj upotrebi.	
§ 2. Pravo stranih lica na izgradnju i privremeno korišćenje objekta, postrojenja ili pogona	129
162. Uslovi. 163. Sličnost sa koncesijama.	
III. PRAVNI POLOŽAJ STRANIH INVESTITORA PREMA MEĐUNARODNIM UGOVORIMA	131
164. Bilateralni ugovori. 165. Konvencija o osnivanju M.I.G.A.	
IV. PRAVO STRANIH LICA NA OSNIVANJE PREDSTAVNIŠTAVA	133
166. Uslovi za otvaranje i rad. 167. Postupak. 168. Status predstavništva.	
V. ZASTUPANJE STRANIH LICA U JUGOSLAVIJI	135
169. Stalno poslovanje stranih lica u Jugoslaviji. 170. Ugovor o zastupanju.	

VI. PRAVO STRANIH LICA NA IZVOĐENJE INVESTICIONIH RADOVA U JUGOSLAVIJI.....137

171. Uslovi za ustupanje investicionih radova. 172. Ugovor o izvođenju investicionih radova.

TREĆI DEO PROCESNOPRAVNI POLOŽAJ STRANACA

I. PRAVO STRANACA NA PRISTUP DOMAĆIM SUDOVIMA141

173. Uopšte. 174. Slobodan pristup sudu, stranačka i procesna sposobnost. 175. Nejednak procesnopravni položaj stranaca u odnosu na domaće državljane. 176. Domicil notifikacije.

II. AKTORSKA KAUCIJA (CAUTIO JUDICATUM SOLVI)143

177. Karakteristike ustanove cautio judicatum solvi. 178. Slučajevi oslobođenja od aktorske kaucije. 179. Cautio judicatum solvi i međunarodni ugovori.

III. SIROMAŠKO PRAVO STRANACA (BESPLATNA SUDSKA POMOĆ)148

180. Uslovi za priznanje siromaškog prava. 181. Siromaško pravo stranaca i međunarodni ugovori.

ČETVRTI DEO ADMINISTRATIVNOPRAVNI POLOŽAJ STRANACA (pravo stranaca na ulazak, kretanje, boravak i nastanjivanje)

I. UPOREDNO ZAKONODAVSTVO.....155

§ 1. Ulazak stranaca na domaću teritoriju155

182. Uslovi ulaska stranaca na domaću teritoriju. a) Viza. 183. b) Pasoš. 184. c) Ostali uslovi za ulazak stranaca. 185. d) Zabrana ulaska na domaću teritoriju.

§ 2. Izlazak stranaca iz domaće zemlje.....157

186. Posebni uslovi.

§ 3. Proterivanje stranaca.....158

187. Razlozi i nadležnost. 188. Dejstva proterivanja.

§ 4. Boravak stranaca160

189. Kratki boravak. 190. Privremeni boravak. 191. Stalni boravak. 192. Države u kojima je predviđen samo jedan tip dozvole boravka. 193. Prestanak važenja dozvole boravka 194. Zajednički uslovi za izdavanje dozvole boravka.

II. ULAZAK, BORAVAK I NASTANJIVANJE STRANACA PREMA JUGOSLOVENSKOM PRAVU170

§ 1. Ulazak stranaca na domaću teritoriju170

195. Vrste putnih isprava. 196. Vize.

§ 2. Boravak stranaca u Jugoslaviji176

197. Kratki boravak. 198. Privremeni boravak. 199. Odbijanje i otkazivanje privremenog boravka. 200. Stalni boravak (stalno nastanjenje). 201. Stranci sa pravom azila. 202. Boravak izbeglica. 203. Položaj izbeglica. 204. Prestanak izbegličkog statusa. 205. Okupljanje porodice. 206. Odsutnost. 207. Udaljenje i proterivanje stranaca.

III. PRAVO EVROPSKE EKONOMSKE ZAJEDNICE.....183

208. Uopšte. 209. Ulazak stranaca - državljana zemalja Evropske zajednice. 210. Boravak stranaca - državljana zemalja Evropske zajednice. 211. a) Uslovi za izdavanje karte boravka. 212. b) Odbijanje izdavanja karte boravka. 213. c) Oduzimanje karte boravka. 214. Pravo stranaca na produženje boravka na teritoriji države članice EEZ. 215. Udaljenje i proterivanje stranaca - državljana EEZ sa domaće teritorije. 216. Zaključak.

PETI DEO

RADNOPRAVNI POLOŽAJ STRANACA

I. PRAVO STRANACA NA RAD PREMA UPOREDNOM ZAKONODAVSTVU	193
217. Uopšte. 218. Nemačko pravo. 219. Švajcarsko pravo. 220. Francusko pravo. 221. Belgijsko pravo. 222. Švedsko pravo. 223. Američko pravo. 224. Zaključak.	
II. PRAVO STRANACA NA RAD U JUGOSLAVIJI	202
225. Posebni uslovi za zapošljavanje stranaca.	

ŠESTI DEO

POLITIČKA PRAVA STRANACA

I. UOPŠTE	207
226. Nepriznavanje političkih prava strancima. 227. Razlozi nejed- nakog tretmana stranaca.	
REGISTAR POJMOVA	209
LITERATURA	217
SKRAĆENICE	225